

LO TEATRO CATALÁ

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: **D. Joan Brú Sanelement**

**ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS**

**REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.ª**

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.⁰⁰ pesetas trimestre.
Fora. . . . . 1.⁵⁰ » »

ULTRAMAR { Semestre. 7 pesetas.
Un any. . . 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . . 10 céntims.
Id. atrassat. . . . . 15 »

NOSTRE GRABAT

Es lo retrato de una de las mes reputadas damas del teatro espanyol, qual mérit fa honor als catalans.

Com pensem donar de tan aplaudida artista D.ª Julia Cirera, en un dels números de nostre setmanari, datos biográfichs de sa brillant carrera escénica, avuy nos concretem á publicar lo seu retrato, segurs que 'l públich veurá ab gust qu' entre 'ls grabats referens á artistas y assumptos catalans, hi fem alternar los de altres que pujan també presentarse baix lo punt de vista teatral.

Semblant conducta obeheix á nostre in-

D.ª Julia Cirera

tenció de que ofereixi varietat la secció que destinem á la publicació de láminas, que no déu quedar pas desatesa en cap manera en un setmanari que dedica espay en una de sas páginas á la presentació de retratos y de quadros que, de mes ó menos lluny tinguin relació ab assumptos ó personatjes del teatro contemporani.

L' espay no 'ns permet avuy insertar llarch article biográfich de la actriu que tants llors té conquistats; pero aixó no volém que siga obstacle pera donar varietat á la secció que ilustra sempre una de las planas de LO TEATRO CATALÁ.

P. DE R.

PREUS

de tarifa pera publicar anuncis en aquet periodich

Tot lo peu de plana. . . dos pessetas per inserció
Dos anuncis en plana. una » » »
Tres anuncis en plana 75 céntims » »

Fent l' inserció per un trimestre s' hi fa rebaixa

LAS MELLORS MÁQUINAS DE CUSIR

son las de

SANTASUSANA

Carrer del Carme, 33. -BARCELONA

DIFERENTS MODELOS PERFECCIONATS, MAQUINAS DE FER MITJA

VENDA Á PLASSOS Y AL COMPTAT

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas

Notas catalanistas.

La causa catalana va adquirint de dia en dia major número d' amichs y defensors. A la ja llarga llista de Associacions que en Catalunya existeixen aplegadas per la comuna aspiració de reivindicar los drets polítics de la patria, sovint se n' hi afeijeixen de noves: ahir parlábam de la formació d' una «Agrupació Regionalista» en la important é industriosa Tarrassa, y avuy debem notificá als nostres llegidors la creació d' altra societat que ab lo títol de «Centre Catalá» acaba de instalarse en Vilafranca pera fomentar l' amor al catalanisme en la agrícola comarca del Panadés.

Lo «Centre Catalá» de Vilafranca, vé á la vida animat de molt bons desitjos; pero ab la franquesa que 'ns caracteriza, hem de dir que per la sola lectura dels propósitos de la novella corporació, donats á llum per son eco oficial en la premsa periódica, «Las quatre barras», no hem pas quedat prou satisfets.

Se nota en la exposició de ideas del escrit á que fem referencia, certa vaguetat y limitació al definir los ideals que tots sustentem, y eixa falta de valor y claretat no es lógica dintre del estat de desarrollo que avuy té la doctrina particularista. Avants de la fundació del Centre Catalá de Barcelona, podia adméters la manifestació de desitj de conservar y millorar lo poch que 'ns queda de nostras lleys civils y contentarnos ab la reivindicació del llenguatge; mes un cop entrá aquest en activitat, los horitzonts del catalanisme varen engrandirse y no van bé las declaracions que hagueran sigut suficients antes de la celebració del Congrés de 1880.

Entrat lo regionalisme catalá en la vida política, celebrat lo según Congrés catalanista, feta la Memoria presentada á D. Alfons XII y donat á llum lo generalment celebrat llibre de D. Valentí Almirall «Lo Catalanisme», deuen sempre darse passos endevant y may endarrera. La mateixa «Lliga de Catalunya», en la part de programa que conté son *Missatge*, accepta los principis que aprengueren sos fundadors en la cátedra del Centre Catalá de Barcelona, y aquest, al fer darrerament recopilació de doctrina catalanista, marca prou claras las aspiracions polítiques de la Regió catalana.

No debem limitarnos á conservar lo pacte que 'ns queda, sino que déu ésser nostre pensament constant, adquirir de nou lo perdut y fernos ab Cossos Legislatórs propis pera que renovin ó crehin un estat de cosas dintre del qual s' hi trobi bé la generació que hi déu viurer. Tot aixó no creyem que ho ignorin nostres companys de Vilafranca, d' entre 'ls quals nos consta havernhi algun que ha assistit al bateig del renaixement polítich regionalista modern.

No volen dir las anteriors reflexions, que nosaltres mirem ab mals ulls al «Centre Catalá» recentment inaugurat. Molt al contrari: ellas son

dictadas per nostre bon desitj y creyem que ningú hi veurá altra mira. Per lo demás, donem nostra benvinguda á dita societat y acceptem de bona gana lo cambi ab son eco quincenal «Las Quatre Barras.»

* *

Hem llegit en lo darrer volúm publicat de la important Revista «La Espanya Regional», un article firmat per lo respectable Sr. D. Bernat Torroja, antich advocat del Colegi de Reus, y persona prou coneguda entre 'ls regionalistas catalans.

L' article á que aludim nos ha cridat vivament la atenció per la contracció de voluntat que en son autor suposa y las conseqüencias que tal vegada pot dur dins de determinat circol de catalanistas, si es que ja no siga mostra de ésser colossal.

Las empren lo Sr. Torroja contra lo grupet que disposa d' un diari escrit en catalá y que de llarch temps fá mes mal que bé á la propagació dels ideals regionalistas, y ho fá ab termes tant decentes, que dóna á enténdrer l' hi cou molt la mala jugada que diu han fet á son amich lo Sr. Pella y Fargas, apropósit de las darreras eleccions de diputats á Corts y en las que dit senyor se presentaba candidat per lo districte de La Bisbal.

Nosaltres no volem entrar en discussions respecte a la significació del Sr. Pella com á candidat á la diputació á Corts; pero sí debem fer constar trobem ilógica la conducta del Sr. Torroja. Aquest senyor, y ab éll lo Sr. Pella y demás que forman lo núcleo de «La Espanya Regional», varen donar alas á la gent de «La Renaixensa» lo dia que varen partir pe 'l mitj al regionalisme separantse del Centre Catalá.

Els mateixos s' allistaren en la *Lliga* y aplaudiren sa fundació, reconeixent aixís sa supremacia é infalibilitat. Siga, donchs, més conseqüent lo senyor Torroja y permeti segueixin dictant excomunións ara, ja que va consentir sa superioritat temps enera.

¿En qué consisteix aqueix cambi de voluntat? ¿Es que ara pegan á n' éll y alashoras miraba com pegaban als altres?

¿Ab quina autoritat pot cridar avuy la unió lo que ahí consentía y aplaudia la discordia?

¿Cóm vol que sia avuy eficás son desitj de unió, cóm vol que tornin á marxar junts los senyors Almirall, Pella, Alsina y altres que s' absté d' anomenar, si tal unió ja hi era y los amichs del Sr. Torroja la varen rómprer?

La unió, donchs, es lluny encara, y ho es perque, ni que 's fés lo proposat per lo articulista, aquesta no resultaria.

La divisió cambiaria de forma; pero continuaria existint, puig nega la avinensa proposada «La Renaixensa». Apart d' aquestas rahóns n' hi ha d' altres y una d' ellas es la de que may tenen tanta forsa en la opinió las veus individuals, com las colecti-

QUI MEŞ BUŞCH

comedia en un acte original de

PON ENRICH MOLINA

Preu, 2 rals

Se ven en los kioskos

EL INGENIO

RAURICH, NÚM. 6. -- BARCELONA

Maniquis pera senyoras, senyors y noys, y tota classe d' objectes de cartró-pedra

Joguinas de totas classes

Fanals de paper = Globos aereostatichs

S' admeten encárrechs pera fochs artificials

Preus económichs

vas, y la desitjada unió, si algún día vé, déu venir per acort de corporacions més que per súplicas apreciables.

Una observació nos acut y acabem la present nota. Lo il·lustrat President del Consistori dels Jochs Florals d'enguany D. J. Permanyer, en la última part de son discurs d'obertura de la Festa diu (ab to profétich ó fent profecías) que 's reunirá una gran Assambla catalana, la qual acordará la unió, aliansa ó fusió de totas las entitats existents y fortaleixent d'eix modo lo regionalisme, triuflará en totas sas aspiracions ans de 40 anys.

No cal, donchs, altra cosa que esperar ab fé lo cumpliment de la profecia y en plena Assambla podran llavórs los catalanistas de Reus báter lo blat y ventar la palla.

¿Ho farán aixís, Sr Torroja? En lo futur Congrés ¿se predicará y cobrará vigor la idea de unir tots los elements formals del catalanisme, ó bé 's farà més fonda la divisió existent?

J. BRÚ.

Carta á Madrid.

Sr. D. J. Benages.

Benvolgut amich: ben lluny estava jo de suposar que ma carta última á vosté dirigida sens' altre objecte que complaure un desitj séu, enterantlo de com anaba la música per aquets círculs artístichs barcelonins, donés motiu pera que un tal senyor Armando de la Florida, fent véurer que 'm corretgia erradas mevas que falsificaban l'estat en que 's troba la societat musical, objecte principal de ma carta, la emprehgués tan tontament contra un company de professió, de qui, si be jo estich ben lluny de aprobar la gestió com á President de la Associació Musical de Barcelona, també ho estich de trobar decents los atachs que dit senyor Armando l'hi dirigeix en sas dos cartas del 30 Abril y 4 Maig.

Si 'l senyor Rodríguez Alcántara, á qui respecto com á home y com á company de professió, sap ó no sap de música, no sóch jo ara qui dech dirho; més si d'aixó volgués tractar, quant menos ho faria en forma cortés y mesurada, may á la babalá y del modo apassionat y agressiu usat pe 'l senyor de la Florida, qui, amagat darrera un nom molt retumbant, se creu autorisat y ab condicions de poder pegar á tothom sense miraments ni contemplacions, encara que no logrant ab dit procedir altra cosa que demostrar la enveja que 'l rosega y, sobre tot, sos curts coneixements del tracte social.

Aquí, amich Benages, 'ls mestrets de música son una plaga més terrible que la de la llagosta.

Mossegan las reputacions del art, com més justificadas millor. Per ells no hi ha ningú que sápigá res: tots son nulitats; y cuidado, que la gran majoria de la classe de mestrets ab prou feynas saben escriurer sa firma. Si vosté creu mon judici exajerat, preguntihó á son amich lo mestre Pedrell que 'ls coneix á fondo.

Donchs aquestas serpetas—que deya l'Altadill—

son la rémora pera tota idea bona que signifiqui avens en las Arts y molt particularment en música.

Lo senyor qu' amaga la cara ab lo pseudónim de Armando de la Florida, podía dirnos quina es opinió respecte de la Associació Musical: perquè creu que no marxa, y com podria dita agrupació millorar-se. Mes, en lloch d'aixó, ha trobat més ajustat á son modo de sentir, tréure 'ls drapets de un company al sol, no analisant sas obras, ni indicant lo bó y marcant lo dolent ni perquè ho es ¡cá! Ben lluny d'aquet modo formal, l'hi nega tot, fins alló que segurament d'ell mateix haurá après.

Encoratjat per lo silenci del crítich de «La Renaissance», la empren contra mí fins l'extrém d'atrevir-se á suposar (ell dirá perquè) que á mí Mozart, Schumann, Bethoven y demés clássichs me venen grans; en una paraula, que no 'ls entench. En altre párrafo 'm nega la professió y tot lo més que 'm concedeix (també perque sí) es que sóch un aprenent de piano que faré honor al mestre ¡Gracias, senyó elefant!

Que consti, amich Benages, que lo per mí escrit á vosté respecte á com marxa la citada Associació, es cert. No hi ha cuidado que cap de sa Directiva contesti contradienho.

Al senyor de la Florida 'l preocupa molt defensar á la Junta y no li dól atacar sols al President. Jo no dech ficarm'hi en aquets detalls. La qüestió es que la Associació no respón á las esperansas que al fundarse 's concebiren. Lo perquè, á mon parer, ja vaig consignarlo y veig que 'l senyor de la Florida, que está ben imosat de las petitesas que la corcan, hi assenteig en lo penúltim párrafo de sa darrera carta.

Lo article según del Reglament oficial de la Associació, diu textualment en son segon apartat: «Al mismo tiempo contribuirá al desarrollo de la música, creando una biblioteca musical y prestando su apoyo moral á todos los proyectos que tiendan á realizarlo y á todas las entidades musicales, aún siendo estrañas á la Asociación.»

Y jo pregunto ara: En tres anys de funcionar, ¿ahont es la Biblioteca? ¿Quánts tomos té? Respecte al apoyo moral, ¿á qui l'ha demanat?

Segons l'article según, la Junta Directiva déu organizar un concert cada mes. ¿A qué vé, donchs, lo negarho, senyor de la Florida.

Ja ho sé que vá haverhi un altre President avants de l'actual, lo senyor Masriera. També sé que, molt inconsideradament, los *Armandos* de la música l'hi desconegueren sos mérits d'organisió y que, un cop fundada la Associació, l'hi donáren un vot de censura. També sé ahont se confabularen los partidaris dels senyors Alcántara, Gay y demés, senyor de la Florida.

Presumo que 'l senyor Rodríguez será President fins l'any 93; que allavors lo reelegirán per dos anys més, encara que á don Armando li sembli que no. Perque, ¿qui vol que'n sigui de President? Los senyors Salvans. Cusó? Aquet últim podria ser: á la fi ell ha lograt dirigir, mentres que l'Alió y en Lapeyra, en Salvans y l'Armengol no van poderho may lograr, y aixó que 'n tenian molts ganas, particularment los tres últims.

¿Quins son los mestres de talla de la Associació? ¿Que potser hi son d'incógnit? Desenganyis, Sr. de la Florida; ara no n'hi ha, hi eran. Los que quedan son, tot lo mes, celebritats de campaná. ¡Tinguessen uu Breton! si bé que per vostés Breton es un músich adotzenat.

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y detalls, dirijirse al fuster del carrer de Caspe, 75,
al costal de la botiga de comestibles

BARCELONA

BOCETOS LITERARIOS

POR

D.ª Francisca Sanchez de Pirretas

Se ven en la libreria de Lopez. (Rambla del Centro),
en lo carrer de Fernando, 27 botiga, y en otras librerias.

Preu: 2 pesetas

En fi, amich Benages, lo quadro es, no solament trist, sinó desconsolador. Barcelona que va á la vanguardia de tot lo vital d' Espanya, en música no té rumbo fixo y camina á pas de tortuga. Mentre á Madrid sostenen desde fa anys dos y tres societats de concerts, á Barcelona no se'n pot organitzar ni una: mentres á Madrid tenen un conservatori que dóna fruyts, lo d' aquí.

D' altra part, l' ensenyansa musical es igual á la que 's daba l' any 40 y quant las ganas de regeneració son grans per lo jovent que sent la vida moderna, l' única associació indicada pera dar ferma empena á n' aquesta aspiració, té una Directiva amant en extrem del *dolce far niente*, ó potser egoista, ó qui sap si inepta.

Aixi ho pensa al menos aquet son amich y S. S. GIRÓ.

Ditxos

«Por dinero baila el perro»
diu lo ditxo, y no hi estich.
Lo gos no balla pe'ls quartos:
si balla, es per anar tip.

Diu que «qui endevant no mira endarrera cau». No ho crech:
qui endevant no mira, 'm penso
que 's que té 'ls ulls al clatell.

Diu un ditxo que s' enganya
«qui mes mira, menos veu»,
y un copjo badant vaig caure
y vaig trová un centimét

Diu que «qui no vulga póls
que no vaigi á l' era». ¡Cá!
No tinch pas d' aná tant lluny;
que á la ensanxe prou n' hi ha en gran.

«Qui no paga —diu lo ditxo—
ab diners paga ab dinadas».
Donchs no es cert, que á mi un *inglés*
'm paga un compte... ab castanyas.
DOMINGO BARTRINA.

Comunicat

Sr. Director de Lo Teatro Catalá.
Mol Sr. meu y de ma mes distinguida consideració:
Perque Lo Teatro Catalá defensant la escena catalana
deu defensar també lo benestar de la familia catalana, es
per lo que li agrahiré la inserció de las següents líneas,
anticipantli las gracias son aff. y s. s. q. b. s. m.

«Sr. D. J. P.

J. VILA

Molt senyor meu: En lo número 30 de la Revista Lo
Teatro Catalá he vist que firma la «Bibliografía» y en la
mateixa fa judici de mon primer y pobre llibre *Una Fase de
la Cuestión social*.

Apart del modo inmerescut com V. se ocupa de l' obra,
si obra pot dirse, me complau que V. y jo anem per un

mateix camí, pues aixis serem dos que ab nostras forsas,
y cada qual fias ahont puga, contribuirém é ter obrir 'ls
ulls á la majoria dels que tenim dret á demanar y reclamar
legalment la arribada al port de salvació, probant que los
timoners que 'ns guian ó volen guiarnos assenyalantos
un rumbo desconegut y tal vegada perillós per ésser igno-
rat per uns y altres, no miran lo be comú, sinó que in-
tentan córrer l' albur de convertirse en conquistadors,
dominadors y especuladors.

Ja que som dos, tinch alé y confiansa pera combátrer
y evitar que se exploti nostre carácter de familia y jer-
manó, no consentint que se 'ns implantin teorías y prác-
ticas que no poden portarnos mes que perjudicis y en cam-
bi deuhem reportar beneficis á gent forastera.

Esperant ab ánsia véurer tractats per V. en las colum-
nas de Lo Teatro Catalá un assumpto del que n' estich
enamorat, disposi de son aff. y s. q. b. s. m.—J. VILA.»

A mercat

—Bé, ¿que vé ó no, senyor Jaumet?

—¡Oh!... esperat, esperat...

—¿Que no veu que las bestias frisan? ¡Generala!...
Xooó!... ¡Turat! Buenó, ja veurá fem una cosa...

—¿Que 'm esperi?

—Lo que jo li volia di es que comensaré á passar,
'm enten? y com que aixis com aixis tinch de fer alto
á devant de ca 'n Figueras per reculli uns sifons...

—¡Vaja... entesos!

—Salut... Y vegi d' enlestí, senyor Jaumet...

Y 'l Grabat, tot acabant de dir aquesta enderga,
fuetejá á la *Generala*, l' euga de varas, y fén arribar
també las caricias de la enjinyosa tralla fins al *Dia-
mante*, un caballet blanch clapat de negre, més viu
que una centella y ab una fòrsa de voluntat qu' es-
pantaba.

La tartana arrencá: era la tartana *Uarga*... Jo, y
d' altres, ne deyam lo *túnel*, perque talment no s' acaba-
baba may, y semblaba impossible que dugas solas
rodas puguessen sostenir aquella baluerna.

A dins no hi anaba encara sino la noya del manyá
de 'l carrer de la Parera; una róssa sapadeta y ben
enmotllada, qu' enrahonaba poch; pero 's coneixia
que tot s' ho deya ella mateixa per dins, per quant
talment no sabia qué ferse d' uns ulls blavenchs molt
grossos y molt engrescadors que donaban tota la
expressió del món á aquella carona blanca y xiqueta
com la de una criatura.

En aquell moment se sentí la veu del Grabat que
feya para 'ls animals.

—Hola, Miqueló!... Vaja, belitre... que aquí dins hi
trovarás un bé de Déu que no te 'l mereixes.

—Tu sempre estàs de broma, Grabat.

—¡Apa, apa, que callem! y ves á pujar tot seguit...
ó sino perts bous y esquellas, perque *toco*.

En Miqueló pujá á la tartana. A la noya del manyá
li féu un salt lo cor... Ab tot, se refé desseguida y
pogué dir:

—¿Tu per aquí, noy?

—Ja ho veus, Riteta; avuy es dimecres y...

—¿Te 'n vas cap á San Celoni?

—¡Justa...! ¿Y tu sembla que també?

—Jo m' arribo á casa de una germana de la mare,
qu' hem sapigut que s' posá malalta aquet dia; y com
que, pobre dona, casi be viu tota sola...

¡¡ DOS REGALOS !!

GRANS MAGATSEMS DE J. NOGUERA

1, 3 y 3 bis, Avellana, 1, 3 y 3 bis
(Antiga casa del senyor Pau Coix)

COMERS DE LAS SIS PORTAS

Aquest gran establiment acaba de ser objecte de moltras reformas y 's trova atestat d' existencias; y havent rebut per
la present estació un cumplert y variat assortit de géneros, he resolt liquidarlos á qualsevol preu.

Avellana, 1, 3 y 3 bis; LAS SIS PORTAS

PRIMER REGALO
5000 pessas de llana
de tres pessetas
se liquidan á dos rals y mitj

SEGON REGALO
A tohom que visiti
aquests grans magatsems
se li regalará un mocedó.

—¡Tartané, noy!... ¡Eeep! tartané—fen una veuharra de xantre en actiu servey, desde 'l portal d' una de las últimas casas de la riera.

—Ja va, mossen *Camildo*: no corri, home, que no cal.

—Vés, noy—afejí 'l capellà, que no era altre que 'l rectó de Vallgorguina, un home de bona talla, basant colrat pe'l sol y de cara un xich ferèstega. Noy, entra á buscé aquestas *graciosas*, que las carregaras á darrera...

—Bueno, ja vinch... ¡Vatúa 'l món dolent!... Ja 'm descuidaba de passá á buscé al Mingo.

—¿L' agutzil de Olziuellas?... Pero ¿encara es viu aquet bon home? Jo 'm creya que s' havia mort d' aquella caiguda de caball.

—¡Oy! mirissel. Qui del llop parla...

Mentrestant mossen *Camildo* ja era dalt de la *Uargaruda*, y, ab prou treballs per seure, s' entrecamà ab en Miqueló, qui seya costat per costat de la Riteta, sens aprofitarse gens ni mica de la situació de garlarhi pèl terme baix, perque... francament, tan estaquirót era ella com ell.

Mossen *Camildo*, després d' haver donat lo bon dia als que trová dins de la tartana, 's tregué de la butxaca de la sotana un breviarí tot revellit y gruixut, y 's posá á resar.

Lo Mingo ja obria la portella y deya tot muntant: —Dèu hi siga, minyons!—y tot seguit lo veure al rector li féu arrufá 'l nas, y s' assentá al cap de vall de la tartana.... tant lluny com pogué d' ell.

La tartana arrencá altre cop.

—Y donchs, Mingo ¿qué 'ns ne tornem cap á jòch?

—Si, senyó—contestá l' agutzil ab la menor amabilitat posible.

Lo rectó ja sabia de temps que aquell home era enemich sistemátich dels capellans... sens que aquets li hagessen fet may res, y 'l compadeixia. Per çó no pogué dissimular una mitja rialla, quant li respongué aquell «si senyó» tant per forsa.

—¿Qui falta més, Grèbat?—preguntá en Miqueló per dir alguna cosa.

—Lo senyó Jaumet... ¡Recristina, quin home més gansol... Té, ja som devant de ca 'n Figueras, y encara no dèu haver comprat los macarrons. Senyor Jaumet... ¿qué fem?

—¡Ja va, noy, esperat!—contestá desde dins lo anomenat.

—¡Alsa, puji, puji! Ja li portaré á dins aquet bul-to. Bueno.... Ara si que aixó semblará 'l ferro-carril. ¡General! ¡Au... au!! ¡Joosque!! Diamante! Mala negada t' ensorri... Ja 't faré aná pe'ls sots, com una rehira de bet... ¡Osque!

La tartana trontollaba d' alló mes... La veritat signi dita, la carretera d' Arenys es de las mes dolentas que hi ha.

—¡Vaya, vaya de senyó rectó! Quant temps feya que no li véyam la cara per 'aqui baix...

—¡Oh! aquestos dias, ab aixó de 'l cementiri nou no m' he pogut moure de Vallgorguina. Li dich, senyó Jaumet, que estich marejat ab aquet trepijoch.

—Tot déu ser, y no sé rés, per culpa de'n Met.

—¿Qui,? ¿'l latlle? ¡Ca! si no ha vist home més pacífich. Lo qu' es ara s' ha tornat lo que 's diu un bé... ¿Sab qui es que més hi ha ficat ma en tot aixó? L' hereu Xeringa.

—¿Qué diu, home?

—Sí; com qu' es un minyó d' *ideyas* tan avansadas...

—Y ell qu' es sabi—saltá, sens que ningú li preguntés quants anys tenia, 'l agutzil.—Si senyó, sí; ja pot mirá, mossen Camilo... Lo qu' es lo noy Xeringa es un federal dels probats... y no podia consentir que 's fés lo cementiri nou, perque... ¡vaja! perque era un agravi á tothom.

—¿Miqueló, qué tens son?—feya entre tant la Riteta á qui molestaba aquella conversa.

—Lo que tinch es ganas de baixar: me trovo un xich marejat.

—Eendemés, Mingo—digué 'l senyó rectó—me fa estrany que vulgau ser defensor de 'l noy Xeringa, una persona que no procura sino posar mal entre 'ls que 'l rodejan.

—Y donchs ¿qué diuhen per Barcelona, senyó rectó?—preguntá 'l senyo Jaumet per cambiar de conversa.

—Ara sembla qu' està tothom capficat ab aixó de 'l paro de las fàbricas...

—¡Ben fet!—assegurá en Mingo—Jo las pararia per sempre.

—¡Just! aixis no haurian de treballá 'ls comparets ¿oy?

—No; aixis los *frabricants*, aquets poca..., soltas, que tots, qui mes qui menos, haurian d' aná á tirá un carro, no xuclarian la sang del treballadó.

Lo senyó Jaumet y 'l senyó rectó esclafiren en en una rialla.

—¿Qui us ha ensenyat de dir aquestos disbarats, home de Déu?

—¡Oh! disbarats, disbarats... ¿Qué 's pensa que tinch pels á la llenga jo..? ¡Anem, home! sóch una mica més esquilat de 'l que 's pensa..., ¡sóch federal, ¡veliaquí!

La tartana va pararse: la carretera en aquell siti oferia una munió de voltas y giravoltas als ulls, que havian acabat de marejá al pobre Miqueló.

—No, si ja ho sé jo: á mi no 'm proba aná ab tartana...

La Riteta se 'l miraba ab ulls plens d' interés; lo senyó rectó li oferi uns clavells séchs perque se 'ls fiqués á la boca; lo senyó Jaumet li féu xarrupar una mica de *Mono* que duya en una ampolleta y cada hu per son estil li prestá la ajuda que pogué.

Un hora mes tart la tartana arribaba á San Celoni.

L' agutzil havia baixat bona estona avants, anántsen, per una dressera qu' ell sabia, cap á Olzinellas y mirant al despedirse ab ulls de gat masqué al senyó rectó.

La Riteta, al baixar de la tartana trová desseguida á la minyona de la seva tia que la esperava.

—Y vosté, mossen Camilo; ¿que 's queda á dinar aquí á San Celoni?

—Si, senyó Jaumet... Tinch de comprá uns quants caps de viram.

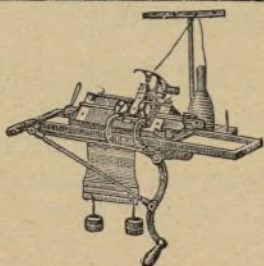
—Jo també busco algun conillot que 'm fassi pessa y no me 'n vulguin massa quartos.

—Vaya, senyors, á revéurer. Senyó rectó, memorias á la Tresona.

—Adeu, Grabat: serás servit.

Lo senyó rectó y 'l senyó Jaumet se n' anáren cap

VICTORIA

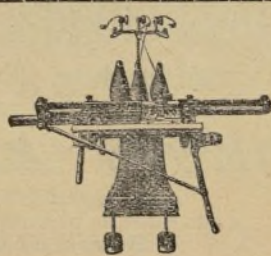

¡VICTORIA!

Es la máquina mes perfeccionada y la que proporciona la millor manera de guanyarse la vida á casa. S' hi fan mitjas, calcetins, camisetas, y demás géneros de punt. Preus reduhits y ensenyansa gratis.

N. AGUSTÍ MANYOSA

Carrer Ample, 69 y Bomba, 4. 1.º

CONCORDIA

à la plassa de la vila tot xano xano, méntres lo Grabat se quedaba, bo y dret, contant los diners de la taranada, tot pensant:

—Lo qu' es avuy, fillet, ha anat magre!... Válgam san Patantum..., Total cinch pessetonas... ¡Encara no n' hi ha per esmorsá las bestias y jo!

RAMÓN MATEU.

SECCIÓ DEL GRACIÓS

Epígramas

¿A qué no acertas, Conrat,
d' un tiro aquell pal tan sols?
—Está clar, com no tinch pòls...
—Senyal que t' has respallat.

La modisteta Almirall
diuhen que té molt bon tall.

Renyint ab lo borni Trap
l' altr' ull li tregué en Ramón
y ell va dir:—¡Malviatje 'l món!
ara 'm quedo sense cap.

ESPANTA BÓLITS.

Ben dit y mal comprés

Estábam no fa molts dias
tres ó quatre amichs parlant
d' América y de viatges,
y va dirnos en Tomás:
—Ja que d' América 's parla,
vos tinch de participar
que vaig á la Isla de Cuba
á primers del mes entrant.
—No 't creyem!—tots várem dirli
—Ja ho veuréu,—vá contestár.
Y 'l cas es que vritat deya,
puig de dependent va entrá
en la gran argenteria
que hi ha en la Plassa Real,
nomenada «Isla de Cuba»,
dels senyors Lopez Lleonart.

JAPET DE L' ORGA.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNICH

Diumenje al demati visitaren de franch l' Expositió de Bellas Arts mes de 8000 treballadors. ¿A que no endevinan quins quadros foren los que menos 'ls cridaren l' atenció? Donchs van se 'ls de Van Beers que 'l senyorío contemplan sempre ab tan deliri.

En la sala destinada á honrar los pintors notables ja difunts hi han posat uns escuts y unas palmas tant atrotinadas que pitjors no poden trobarse.

Un conegut escultor preguntaba l' altre dia: ¿Que hi farán sortija en aquella sala?

Nosaltres creyem sencillament que alli s' hi exposa 'l gust del decorador oficial ¡Y pensar que potser son nom no es al catálech!

Tots los diaris locals apoyan la tómbola en favor de la familia del que fou eminent actor D. Lleó Fontova, tots menos «La Renaixensa.»

¿Será perque ha organísat aquest acte nobilíssim lo Centre Catalá? Si l' hagues iniciat alguna altra societat catalanista, ¿no 'n parlaria tampoch «La Renaixensa»? ¿callaria potse com si fos ella mes morta que 'l mateix Fontova?

¡Jesus! ¡cuanta pobresa de miras! ¡quina baixesa de sentiments! ¡quina indignitat! ¡y quins falsos admiradors de nostre artista!

Potsé pensan que més utilitat que la tómbola pot reportar una vetllada necrológica.

Avuy surten los gegants. ¡Ah! y las trampas. Ja que las trampas tothom procura amagarlas tot l' any, bo es que surtin á orejarse aquestos dias.

Al teatro Calvo-Vico en poch temps se hi han donat magias grans y petitas, dramas petits y grans, sarsuelas..., tragedias..., y aviat, sogons sembla, hi haurá ópera dos dias... dich, dos mesos. ¡No hi naltaré donchs, música! Celebraré que 's diverteixin y que ningú plori.

A la lluna de Valencia podem afejerihi «La Lluna» de Manresa, nou periódich de que en altre lloch parlem y que 's publica en aquesta última ciutat. Desitjem que no 's pongui y que no 'ns deixi á la lluna de la primera.

Lo exbaritono y ara tenor d' ópera Sr. Bachs s' ha cambiat lo nom: ja, artísticament parlant, no 's diu Jaume, sino Angel, ni 's vol dir Bachs, sino Angioletti.

De manera qu' ha mudat lo nom ab mes facilitat que las serps mudan la pell.

Veyam, si com desitjo, será així un tenor de la pell del diable.

Peró mes m' agradaria apiaudirlo com á Bachs (catalá) que com á Angioletti (que sempre resultarà italiá del Clot).

¿No té confiansa en lo mérit que 'ls que l' han sentit li reconeixen?

¿Cóm es que en los concerts que 's donan en molts cafés se toca música tan antiga y manosejada? ¿Cóm es que 'sent joves los executants, no fan sentir música d' autors moderns?

¿La creuhen de menos mérit, ó es que no volen amohinarse? ¿O creuhen potse que Rossini, per exemple, anirá al café per sentir com executan obras sevas?

Vaja. senyors concertistas, no s' adormin ni cansin als concurrents.

LO POLVORISTA.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS
y tota classe de postissos per' artistas de teatro
Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer de Vidre, 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

COLLABORACIÓ ADMESA

Cantars

Te remeto dintre un sobre
mon cor, si aixís ho pretens;
mes no l' obris, fujiria
y vindria á mi correns.

Ton amor, nineta meva,
com fum de tabaco es;
molt de núvol, molta boyra
y cap y al fi.. desapareix

RAMON OJEDA LOPEZ.

Si 'm deixessis fé un petó
t' estimaria, Marcela;
pro t' estimaria mes
si 'm deixesses una pela.

Si ara un petó t' enmatllevo
y en mi, nina, no hi tens fe,
com que jo no vull inglesos
quant vulguis te 'l tornaré.

Estich tant aburrit, nena,
que hasta es molt segú que fassi
de tirarme en una via
de carril... que 'l tren no hi passi.
E. SALA.

Si una rosa jo vaig darte
un bés tu me vares dar:
ab aixó, no cal que 't queixes
pus tots dos estém en paus.

De las palmeras del Africa
tens lo constant balandreig,
y de los lleons del Atlas
las entranyas, nina, tens.

A la porta de ton cor
só trucat deu mil vegadas:
no sé si es que fas lo sórt
ó si ets sorda arrematada.

J. T. R.

Suspirs

I

Al jardí del meu amor
hi ha nascut un pensament;
sobretot, procura, nena,
no esfullarlo qu' es tot teu.

II

Ademes, que dintre d' ell
s' hi trovan tancats dos cors,
que molt temps fá que 's buscaban
sens poderse trová en lloch.

J. CASANOVA VENTURA.

SALÓ DE DESCANS

Resulta a deixar contents als senyors suscritors y al públich, no tardarem en introduhir novas milloras en nostre periódich, que son indispensables vista la importància que va adquirint de dia en dia.

** Hem rebut lo n.º 9 de «La Gaceta Ibérica» important periódich quinzenal de anuncis que 's publica en Tortosa. Es una publicació qu' honra á son propietari D. Obdulo Rodriguez.—També 'ns han visitat los periódichs «El Siglo XX» de S. Feliu de Guixols, y «Jurnal de anuncios» de Tavira (Portugal).

** Ha visitat nostra Redacció un nou setmanari catalá que 's publica á Manresa ab lo titol de «La Lluna.»

Lo nou periódich es humoristich y está molt ben presentat.—Desitjem al colega llarga vida y accedim gustosos al cambi que solicita.

També hem vist altra vegada en nostra taula de Redacció, la acreditada publicació «La Semana Popular Ilustrada,» á quin saludo corresponem.

** Lo Centre Catalá ha comensat á renovar las mesas de las respectivas seccions á fi de constituir lo nou Consell General que l' regirá durant lo exercici de 1891 á 1892.

La Secció de Previ Exámen se reuni á tal objecte lo passat disapte dia 23 del actual y lo resultat de las eleccions verificadas fou lo següent:

President, D. Manel de Lasarte.—Vice-presidents, D. Joan Brú Sanclement y D. Joseph Artigas.—Secretaris, D. Ricardo Cabot y D. Joaquim Lafont.

** Dividit en dos tomas, segurament perque no agafessin un empaig d' espectacle, tingué lloch en Eldorado lo dimecres y dijous de la setmana passada lo benefici de 'n Julio Ruiz, primer actor y director de la companyia.

No hi ha dupte que 'l sistema vino empleat per en Ruiz en lo séu benefici va donarli bon resultat; pero també es cert que hi treballá de valent totes dos nits.

De lo que 'l beneficiat posá en escena, en lo que sobresurtí mes, fou en lo bonich proverbí de Serrano de la Pedrosa *De gustos no hay nada escrito*. Es aquesta una comedieta de saló, elegant, fina, graciosa, com tot lo que surt de la ploma del séu autor. En Ruiz representa un personatge enterament oposat als que fins ara li haviam vist y just es confessar que 'n va surti molt airós.

Per final de la primera funció va ferse la coronació.

La escena representaba un bosch, ab lo teló de fondo negre, sobre 'l que 's destacaba lo busto del beneficiat, que no era altre que 'l seu propi cos y cap. Tots los artistes y 'l coro entonaren un himne y cada un dels actors llegí una poesia, dipositant després una corona al peu del busto. Al últim s' adelantá en Ruiz ab pedestal y tot, y llegí unas quintillas que foren molt aplaudidas.

La sorpresa del segon dia en *La Caza del oso* consistí en que en Ruiz, va cantar uns graciosos couplets en lloch dels que canta la senyora Montes.

** Segons veyém en los diaris polítichs de Santander «La Publicidad», «La Voz Montañesa», «El correo de Cantabria» y altres, lo jove baritono D. Anton Cots ha obtingut un senyalat triunfo en la ópera *Lakmé*, qual principal intérprete es la célebre Nevada.

També, segons telégramas, lo debut del tenor

GRAN DEPÓSIT DE PIANOS
F. HENRIQUEZ Y GOMPANYÍA
Cortes, 293-295 Barcelona

VENDAS Y CAMBIS DE PIANOS Y ARMONIUMS AL CONTAT Y Á PLASSOS

En aquesta casa 's venen mellors pianos y ab major baratura que en cap altre magatsem de Barcelona.

ANUNCIS DE FIL Y COTÓ

Nou sistema de propaganda

que, qui 'l prova, no 'l deixa més

Bó per empresas de teatro

Per informes, preus y detalls, Aribau 93, 3.ª 1.ª

Angioletti vá ser un éxit colossal y una continuada ovació.

Molt nos plau que se'n tributin á nostres paisans y desitjém que no s' estronquin.

* * Probablement aquesta setmana quedarà resolt lo celebrar, en quant s' hagi obert la tómbola Fontova, una funció teatral catalana destinant una part dels productes á la compra de números per aumentar 'ls rendiments de la expresada Tómbola. La funció anirà dedicada á una de nostras associacions catalanistas, invitantshi á las Autoritats, y en ella s' estrenarà una comedia, d' un admirador de Fontova, titulada: *La forsa del amor*. A mes se tracta de representar una obra de D. Frederich Soler y la pessa *Carambolas*.

* * De retorn de Lisboa, Sevilla, Málaga, y Córdoba, ahont ha cantat ab molt bon éxit, arribará dintre poch dias á nostra ciutat la simpática artista d' ópera Stra. D. Adela Gassull.

* * Lo gran establiment de sastrería «El Cid» reparteix un luxosos anuncis que, sense por d' equivocarnos, califiquem com dels mellors que s' han donat fins avuy en Barcelona.

Impresos ab molta elegancia y esmero per sas dos caras, hi ha en una d' ellas las retratos de tots los reys d' Espanya fins al actual monarca Alfonso XIII, y en l' altra, que (presenta molt bon cop de vista) s' hi detalla lo gran assortit del establiment y las notas de preus.

Es tanta la aceptació d' aquet bonich anunci que tot lo dia van molts á recullirne en lo propi bazar.

* * Nostre estimat colega «La España Artística» de Madrit, publica una serie de articles demostrant los abusos que 's cometen respecte al cobro indegut de drets de representació de moltas óperas. Recomaném sa lectura á las empresas.

* * Hem rebut lo catálech complert de las obras del Excelentíssim senyor don Victor Balaguer, qual producto 's destina al sosteniment de la Biblioteca-museo que l' autor va fundar en Vilanova y Geltrú.

En dit catalech hi ha 'ls preus de cada una y conté la advertencia de que als compradors de tota la colecció se 'ls farà la rebaixa de 35 per cent y la de 20 per cent als que comprin per lo menos dos obras, ó una de dos tomos.

Los pedidos poden ferse directament al senyor bibliotecari, á Vilanova á don Fernando Fé, de Madrit, y al autor.

TÓMBOLA

oberta en lo Centre Catalá, (Riera de S. Joan, 22. pral. á benefici de la familia del malograt actor D. Lleó Fontova.

Continuació dels donatius, per l' ordre que s' han anat rebent:

N.º 247.—Una terra-cuyta de 4 x 5 pams d' alsada representant una torera, obra y donatiu de don Rafel Atché.

248.—Una terra-cuyta *La Tradició*, obra y douatiu de D. Agapito Vallmitjana.

(En lo número vinent se publicarán los últimos donatius que s' haurán rebut.)

CAVILACIONS

CONVERSA

- Tu, ¿no sents? Lo nen ja plora.
—Ja m' ho semblaba.
—Donchs ¿qué fas?
—¡Oh! y que m' agrada.
—¿Perqué?
—Perque 'm dóna gust, y no vull ferlo callar.
—¡Ximple! Val mes que no plori. ¿Veus? ¡Ja hi torna!
—Donchs ja 'm torna á doná gust.
—¿Y ara? Prenlo. Ja veurás si vé 'l seu pare.
—¿Qui?
—Qui hem dit primer tu y despres tots dos. ¿Quánts vols que 'n tingui de pares aquest ángel?
—¡Eh! tant se m' endona: per mi, que 'n tingui tants com vulgui.
—¡Vaya, noy, un favor que fas á...!
—¿A qui?
—A la qu' hem nombrat fa poch.

SIMON DE L' OMBRA.

XARADA

Consonant que sé jó y tú,

hú.

Musical diu qu' es l' Ambrós.

dos.

Y pronom castellá n' es

tres.

Si encar, lector, no has comprés de la xarada 'l total, de nostra ciutat comptal un carrer es l' *hu-dos-tres*

CAMILO.

TRENCA-CLOSCAS

Dolors T. Net

PIERA.

Formar ab aquestas lletras lo titol d' una bonica humorada catalana.

JOAN FERRER Y PAGÉS.

NOTA.—Als que envihin las solucions d' avuy y de las cavilacions del número próxim, se 'ls regalará un exemplar del drama *La Rondalla del Infern*.

Soluciones á las cavilacions del número 30

Barrinament: LA CASTANYADA.

Mudansa: TANA, TONA.

Correspondencia particular

J. Balaguer (Vilanova): las preguntas anirán en «Cavilacions» sense respostas. Gracias. ¿Vol ser corresponsal? Contesti.—J. Esoj: l' article divaga; passi si vol.—A. Coma: son ordinariis.—J. Sordé (Vilanova): cavili més si vol fer cavilacions pera aquet periodich.—E. Molina: ben escrit; pero 'l assumpto no 'ns fa.—J. M. Feliu: aviat.

S' ADMETEN SUSCRIPCIONS

en l' establiment EL INGENIO (Raurich, 6)

La correspondencia al Administrador, Aribau, 95, 5.º 4.ª

Tipografía Susany y Companyía, Muntaner, 36.—Teléfono 873.

CÁPSULAS MORRUOL TÓNICH RECONSTITUYENTS

DEL DOCTOR PARELLADH

compostas de Morruhol (principi actiu del oli de fetje de bacallá)

PEPTONAT DE FERRO & HIPOFÓSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' us constant que 'n fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquet remey eficaç y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTS

s' administran ab éxit en las clinicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitals de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han substituít ab ventajta al oli de bacallá, de tant difícil y repugnante administració.

Pren de la capsula de 40 cápsulas, pessetas 2'50. Venta al en grós, farmacia d' Escrivá (Fernando VII): á la menuda, en totas las farmacias.